

BIOPOTRAVINY NEMOHOU „SEDÁVAT V KOUTĚ“

První říjnový týden patřil v Brně několika výstavám, z nichž největší tradici má ENVI - výstava věnovaná životnímu prostředí. Její součástí byl i obsáhlý doprovodný program, v němž nás pochopitelně nejvíce zaujal páteční seminář věnovaný ekologickému zemědělství.

Jeho účastníci měli možnost se hodně dozvědět o rozvoji ekologického zemědělství u nás nejen z úst předních odborníků (například ing. Roman Rozsypal - Kontrola ekologického zemědělství a ing. Jan Moudrý - Jihočeská univerzita České Budějovice), ale i zahraničního praktika a odborníka dr. Michaela Piattiho, který hospodaří nejen doma v Rakousku, ale vede i ekologický podnik na pronajatých polích poblíž Mikulova. Jeho pohled na ekologické zemědělství v Rakousku, Evropské unii, ale především u nás byl poučný a cenný právě tím, že se jedná o hospodáře, který má možnost poznávat naše ekologické zemědělství zevnitř a přitom si podržet nadhled zahraničního pozorovatele, který má s čím srovnávat.

900 LET BIO

Rodinný statek, na němž Michael Piatti v Rakousku hospodaří, má bezmála tisíciletou historii, a jak říká hospodář - 90% doby se zde bylo biozemědělství, jenom poslední století bylo výjimkou. Tu však Michael Piatti napravil v roce 1983, kdy farmu převedl na ekologické zemědělství. Nebyl a hlavně není v Rakousku sám. Ekologicky hospodařících farem přibývá zejména v posledních letech, takž dnešních 300 000 ekologických hektarů je nejen největší výměrou v Evropské unii, ale představuje třetinu ekologicky obhospodařované půdy v Evropě.

Michael Piatti hodnotí ekologické zemědělství jako způsob hospodaření, který je nejvíce v souladu s přírodou, nejvíce vyhovuje principům trvale udržitelného rozvoje. Rozvoj rakouského biozemědělství je dán nejen podporou rakouské vlády, Evropské unie a rostoucí poptávkou po bioproduktech, ale i tím, že stále více farmářů chce po vstupu do EU dát svému hospodaření smysl. Rakouské potraviny mají v Evropě dobrý image právě proto, že je země pod Alpami brána za stát s dobrým životním prostředím.

V ekologickém zemědělství nelze žít z podstaty, je třeba se vra-

cet ke zdrojům, obnovovat je. Podle Michaela Piattiho je trend klausovského kapitalismu s maximalizací zisku přesně opačný než trend biozemědělství, pro něj je na prvním místě zachování hodnot a teprve na druhém místě zisk, který je také nutný, aby biozemědělec přežil. „Jde to a ne že ne,“ říká Michael Piatti, „protože to tak dělám už 15 let.“

POMALÝ ROZVOJ U NÁS

Vývoj ekologického zemědělství v České republice hodnotí Michael Piatti jako velmi pomalý a jeho tempo se nezmění, pokud se nepodaří ovlivnit trh, stimulovat poptávku po biopotravinách (čeští ekologičtí zemědělci nemají větší problémy s odbytem produkce přes obchodní společnost PRO-BIO Staré Město pod Sněžníkem - je ovšem nutné vidět, že polovina bioproduktů putuje do zahraničí, kde je poptávka mnohem vyšší - pozn. autora).

NABÍDNĚTE BIO ŘEDITELŮM

“V Rakousku se podařilo produktům ekologického zemědělství prorazit, protože jsme potraviny dokázali dát do široké sítě prodejen. Poučili jsme se z minulých chyb a přestali jsme chodit nabízet své produkty nákupčím obchodů a zaměřili jsme přímo za řediteli obchodních společností a sítí obchodů, které přesvědčujeme, že BIO je prospěšné pro spotřebitele a reputace obchodu závisí na kvalitě nabízených potravin.

Doporučuji jednat s obchodními firmami a začít “od vrchu”, zpracovat trh reklamou a osvětou a získat minimálně jeden řetězec obchodů, který zařadí biopotravinu do svého sortimentu. Jakmile se vám to podaří, budou mít zájem další řetězce, které nebudou chtít zaostávat za konkurencí.

Důležité je, aby biopotraviny nebyly příliš drahé a zemědělci se organizovali do svazů výrobců, aby bylo možné usměnit nabídku. Ceny by měly být co nejvíce stabilní, neboť je nepříjemné, když je nabídk-

ka malá a ceny chaotické. V Rakousku už tento systém praktikujeme více než rok a osvědčil se.”

Z Rakouských zkušeností je možné se v mnohém poučit. Michael Piatti však hospodaří nejen doma, ale také v okolí Mikulova, zeptali jsme se ho proto, jak hodnotí trh s bioprodukty u nás.

“V České republice marketing nefunguje. Pěstujeme biodýně, ale většinu produkce musíme vyvézt do Rakouska. To však není do budoucna řešení. Je třeba zpracovat domácí trh. Falešný je argument, že lidé nemají na biopotraviny peníze. Peněz je v zemi dost, proto je potřeba soustředit se na ta místa, kde je poptávka po biopotravinách a kde jsou peníze. Až se podaří zpracovat trh a nastartovat rozvoj ekologického zemědělství, srovnají se i ceny a biopotraviny budou cenově srovnatelné s konvenční produkcí.”

PODPORA TRŽNÍM PLODINÁM

Se slovy Michaela Piattiho korespondovalo vystoupení předsedy Svazu producentů a zpracovatelů biopotravin PRO-BIO Šumperk ing. Jiřího Urbana, který konstatoval, že ekologické zemědělství je stále více záležitostí malých farem, protože velké podniky, které se pod vlivem dotací na počátku devadesátých let přihlásily k ekologickému zemědělství, nyní od něho odcházejí, protože pro jejich přežití je rozhodující zisk. Drobní ekozemědělci zůstávají ve značné míře konzervativní co se sortimentu týče - pěstují hlavně krmiva, obiloviny, mléko dodávají do mlékáren spolu s konvenčními zemědělci.

PRO-BIO vypracovalo návrh podpory pro kontrolované ekologické zemědělství, který projednalo s Agrární komorou ČR a našlo zde kladný ohlas. Systém počítá se zvýrazněním mimoprodukční funkce ekologického zemědělství, které je prospěšné z hlediska ochrany životního prostředí, úspory energie a neobnovitelných zdrojů, udržení přírodního rámce krajiny a stability osídlení a vhodné pro hospodaření ve zvláště chráněných oblastech.

PRO-BIO prosazuje, aby podpora ekologického zemědělství byla určena zejména kvalitním a fungujícím ekologickým podnikům skutečně zaměřeným na produkci biopotravin a surovin k dalšímu zpracování určeným k oddělenému prodeji doma či v zahraničí pod označením biopotravina. Státní podpora by měla stimulovat vznik dalších uzavřených ekofarem s uznaným ekologickým chovem hospodářských zvířat bez souběžné konvenční produkce. To předpokládá, podpořit také přechodné období k ekologickému zemědělství (nutná opatření pro zlepšení přirozené půdní úrodnosti), jehož produkty nelze po dobu konverze označovat jako biopotraviny. PRO-BIO dále doporučuje zařadit ekologické zemědělce mezi podnikatele se zvýhodněným úrokem při čerpání úvěru garantovaného Podpůrným a garančním fondem. Podpora by měla být vyplácena na hektar certifikovaných tržních plodin, dojníc, kozu či bahnici a na hektar plochy v konverzi.

Navržená podpora ekologickému zemědělství u nás vychází z podpory, která je obvyklá v zemích Evropské unie, do níž směřujeme.

MILOSLAV VOHRALÍK